

De ce nu vor unii copii să meargă la grădiniță?

La nici o lună de la începerea grădiniței, un număr consistent de părinți îmi spun că micuțul lor nu vrea să meargă la grădiniță. Refuzul este bineînțeles acompaniat de „cercul“ din fiecare dimineață: plâns, împotrivire, țipete, negocieri și mituiri, uneori și câte o palmă la fund. **Ce ne sfătuiți?** mă întreabă părinții, aflați la capătul puterilor. *Să continui să îl duc la grădiniță, în ciuda protestelor, sau să îl mai țin puțin acasă?* Eu, evident, nu am nici un răspuns standard, pentru că fiecare situație este diferită. Așadar, dacă te aflii și tu în aceeași situație, în loc să îți dai sfaturi prefer să te ajut să îți dai seama care sunt cauzele pentru care copilul tău nu vrea la grădi.

Motivele refuzului grădiniței

Chiar dacă reacțiile de protest ale copiilor sunt asemănătoare, motivele din spatele acestora sunt foarte diferite. Ca să ne fie mai ușor, le-am împărțit în patru categorii: motive ce țin de copil, de părinte, de familie sau de grădiniță. Hai să vedem care sunt acestea.

Motive ce țin de copil

Copilul nu știe să socializeze. Cea mai comună situație este cea în care copilul nu este obișnuit cu alți copii prin preajmă. Copilul care a petrecut primii 3 ani doar în prezența părinților sau a adulților va descoperi la grădiniță o altă lume: dacă până acum exista un copil înconjurat de adulți, la grădiniță există un singur adult înconjurat de copii, și invariabil acesta nu mai este atât de disponibil pentru el. De obicei acești copii nu se joacă cu ceilalți și nu inițiază interacțiuni, însă ascultă ce spune educatoarea și participă la activități. În acest caz, refuzul grădiniței se datorează dificultății de a socializa cu ceilalți copii.

Copilul nu este suficient de dezvoltat pentru vârsta lui. Se spune că la 3 ani copilul este pregătit să intre în colectiv, însă acest lucru nu este un adevărat pentru toți. Condițiile minime pentru ca un copil să înceapă grădinița sunt: să aibă deprinderi elementare de igienă și auto-servire, să poată comunica, să mai fi stat pe scăunel, să se mai fi jucat cu alți copii, să poată sta fără părinți. Copilul care nu este pregătit intelectual sau emoțional pentru începerea grădiniței nu va înțelege de ce se află acolo, nu se va putea obișnui cu rutinele, nu va participa la activități. Deseori el va fi agresiv cu ceilalți și nu va socializa. El va refuza grădinița pentru că solicitările de aici îl depășesc.

Copilul are un temperament introvert. Copiii mai retrași și mai liniștiți din fire pot să refuze grădinița din cauză că este un mediu prea agitat și zgomotos pentru ei, mai ales în primele zile. Ei se descurcă la activități, însă nu le place la grădi, pentru că este prea obositor.

Copilul nu a fost pregătit pentru grădiniță. De obicei copiii li se spune la ce anume să se aștepte când intră în grădiniță. Copiii cărora nu li s-a vorbit suficient despre începerea acesteia pot trăi experiența ca pe un abandon. Ei plâng nu doar la despărțire ci și de-a lungul zilei, rămân triști mult timp, sunt neconsolați. Și comportamentul de acasă se schimbă, ei devenind irascibili și plângăcioși. Această primă experiență foarte dureroasă a intrării în colectivitate va îngreuna foarte mult adaptarea lor.

Motive ce țin de părinte.

Ei bine, nu doar copilul trebuie să fie pregătit de începerea grădiniței, ci și părintele. Fără să vrea, acesta îi poate transmite copilului anumite temeri sau atitudini care îl vor face să refuze grădinița. Am identificat trei situații în care părintele îi îngreunează copilului adaptarea la grădiniță:

Părintele este dependent de copil. Este firesc ca în primii ani de viață ai copilului rolul de mamă să devină cel mai important. Pentru unele femei însă, a fi mamă devine unicul lor scop în viață și rațiunea de a trăi. De obicei ele se sacrifică pentru copil, sunt excesiv de devotate și săritoare. În momentul în care copilul nu mai este în preajma lor, ele simt o senzație de gol interior și lipsă de sens. Plecarea copilului la grădiniță este momentul cel mai dificil pentru ele, pentru că le pune în fața lipsei unui alt scop în viață decât acela de a fi mame. Astfel că ele prelungesc momentul despărțirii, se întorc din drum pentru a vedea dacă copilul este în regulă, le sună frecvent pe educatoare. Indirect, ale așteaptă ca micuțul să plângă pentru a-l lua înapoi acasă și pentru a-și relua rolul. În acest caz, suferința părintelui îi îngreunează copilului despărțirea de părinți și îl face să refuze să meargă la grădiniță. Copiii care au asemenea părinți nu au dificultăți decât la venirea și plecarea în grădiniță, în rest socializează, participă la activități și sunt veseli. Dacă îi aduce altceva la grădiniță, nu mai au probleme la despărțire.

Părintele nu suportă să își vadă copilul plângând. Evident, nimenui nu îi place să vadă cum copilul lui plânge, însă lacrimile copiilor le provoacă unora o durere extrem de vie. Fie din cauză că se simt vinovați, fie din cauză că își aduc aminte de propria copilărie, acești părinți sunt gata să facă orice pentru copilul lor, doar ca să nu plângă. Nu întâmplător, ei au de obicei copii foarte sensibili sau plângăcioși (care au observat reacția părintelui la plânsul lor, și nu ezită să plângă ori de câte ori doresc ceva). Ei bine, acești părinți își vor retrage de obicei copiii de la grădiniță după doar câteva zile, pentru că nu suportă să îi vadă plângând. În acest caz, copilul refuză grădinița pentru că știe că e suficient să plângă pentru a rămâne acasă. Va face scene la despărțirea de părinți și va plânge și de-a lungul zilei pentru a primi atenție.

Părintele simte teamă sau repulsie când se gândește la școală sau grădiniță. De obicei părinții cărora nu le-a plăcut la școală sau care nu îi acordă o importanță prea mare le transmit indirect și copiilor această atitudine (*Dăm grădinița cu slănină să o mănânce câinii?*). Pentru acești părinți protestele copilului sunt justificate, din moment ce sunt obligați să meargă într-un loc atât de rău ca grădinița, și de obicei deabia așteaptă să găsească defecte ale grădiniței, ca să își re-confirme propriile gânduri negre și să le transmită mai departe copilului. În acest caz, copilului îi este indusă o stare de frică sau repulsie față de grădiniță, care îl face să refuze acest loc. El va păstra această stare în majoritatea momentelor de peste zi.

Motive ce țin de familie

Acestea se învârt în jurul relației dintre părinte și copil și a poziției copilului în familie.

Copilul este în centrul familiei. Cea mai frecventă situație este când copilul are o poziție privilegiată în familie, el fiind centrul atenției mereu. Obişnuit ca lucrurile să se facă mereu cum vrea el, el va protesta când ceva se schimbă. În acest caz, el nu merge la grădiniță pentru că preferă să stea acasă, unde face tot ce își dorește, fără constrângeri. El va reacționa foarte puternic la despărțirea de părinți și uneori nu va participa la activitățile de la grădiniță.

Familia este foarte unită. Totul în familie se face împreună, și practic membrii familiei nu se despart nici noaptea (de obicei dorm toți în același pat). Surprinzător, situația dezirabilă a unei familii unite devine o piedică în calea integrării copilului la grădiniță, pentru că el refuză să

stea într-un loc fără părinți. În acest caz, grădinița este văzută ca o separare de părinți și de aceea copilul o refuză. Ori de câte își va aminti de părinți va plânge, va insista ca educatoarea să îi sune pe părinți, va număra orele până ajunge acasă. Împotrivirea lui este puternică și susținută.

În familie au loc evenimente. Dacă intrarea în colectivitate coincide cu plecarea unui părinte, cu certuri prelungite, mutarea locuinței sau amenințări cu plecarea, copilul va amesteca senzația intrării la grădiniță cu cea de abandon. Copilul depune oricum eforturi mari ca să se obișnuiască cu lumea grădiniței, și, dacă între timp mai apare un eveniment solicitant, poate fi copleșit de situație. El va fi trist și apatic la grădiniță, va dormi agitat, va plânge neconsolat. Așadar, pentru că el a asociat începerea grădiniței cu o perioadă dificilă, va refuza să o frecventeze.

Motive ce țin de grădiniță

Chiar dacă majoritatea părinților cred că refuzul de a merge la grădiniță își are rădăcinile în atitudinea educatoarelor, această situație este de fapt destul de rară. Bineînțeles, există educatoare mai insensibile la copii sau mai autoritare, însă majoritatea știu bine cum să se poarte cu copiii în primele zile (nici ele nu își doresc copii care plâng toată ziua sau care abandonează). Influența educatoarei este importantă pentru copii, dar nu e singura care contează, pentru că micuții sunt în primul rând preocupați să îi descopere pe ceilalți copii, să învețe rutinele, să participe la activități. În plus, fiind singurii adulți din încăperea, copiii se atașează de ele și le acceptă așa cum sunt. Dacă copilul refuză grădinița din cauza educatoarei vom observa o reacție de frică sau furie când o vede și de obicei va spune că nu îi place de ea.

Sper că acum lucrurile sunt puțin mai clare pentru tine. Dacă găsești motivele poți deja să vezi direcția în care să acționezi ca să ameliorezi situația.

Totuși, rămâne întrebarea ce e de făcut, până atunci: să continui să îl duci, chiar dacă protestează, sau să îl mai ții o vreme acasă? Evident, tu ești cel care decide, însă vreau să iei în considerare următoarele lucruri:

Dacă hotărăști să îl ții o vreme acasă, nu îi prezenta situația ca pe un eșec sau ca pe o victorie a voinței lui asupra celorlalți. Consideră această pauză ca o perioadă de antrenament și remediere, în care trebuie să faceți împreună schimbări, astfel încât să ieșiți din impas.

Deși pe termen scurt este mai simplu să îl retragi de la grădiniță, pe termen lung lucrurile tind să se complice. În primul rând starea ta de neliniște va crește, având în vedere prima încercare nereușită. În al doilea rând vei crea un precedent, și copilul va tinde să apeleze la această soluție când dă de greu.

Nu schimba grădinița decât dacă ești sigur că educatoarea a fost abuzivă cu el sau că s-a întâmplat ceva neplăcut. Altfel, mai mult îl vei bulversa pe copil cu mutările.

Când, acum 6 ani, am intrat prima oară la grupa mică pe 15 septembrie, am crezut că am ajuns într-o vale a plângerii: unii copii țipau în gura mare, alții plângeau amarnic în colț, unii îi spuneau educatoarei să o sune pe mama, alții spuneau doar *mama, mama*, printre sughițuri. Plânsul era contagios: când un copil se calma începea altul, și plânsetele ba mocneau ba se dezlănțuiau. Atunci mi-am dat seama ce grea este pentru copii intrarea în colectiv: să fii prima oară fără părinți, doar printre copii, în afara mediului familial. Am fost foarte impresionată și mai-mai că i-aș fi sfătuit pe părinți să îi mai lase pe copii acasă. Peste o săptămână însă, când am intrat la aceeași grupă, am văzut fețe zâmbitoare și copii jucându-se. Și atunci mi-am dat seama că începerea grădiniței a fost doar o etapă trecătoare, dificilă într-adevăr, dar extrem de importantă în devenirea noastră ca ființe sociale.